

Силабус курсу

Менторська підтримка дітей та молоді

Освітньо-професійна програма:

«Соціальна Педагогіка»

Галузь знань: 01 – Освіта/Педагогіка

Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Кількість кредитів: 4.

Дні занять: згідно розкладу

Консультації: вівторок 14.00, ауд.232

Рік навчання: I, Семестр: I

Кількість кредитів: 4

Мова викладання: українська

Форма навчання: денна/заочна

Викладач курсу: кандидат педагогічних наук, доцент **Лещук Галина Василівна**

Контактна інформація: h.v.leshchuk@gmail.com, +380972989678

Опис дисципліни

Дисципліна «Менторська підтримка дітей та молоді» спрямована на ознайомлення студентів із теоретичними і практичними засадами менторства і наставництва у соціально-педагогічній роботі з дітьми і молоддю, засвоєння технологій менторства і наставництва, ознайомлення із специфікою менторської підтримки цільових категорій дітей та молоді у освітній та соціальній сферах.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у магістрів формуються *компетенності:*

ЗК1	Уміння спілкуватися усно та в письмовій формі державною мовою. Володіння базовими навичками комунікації іноземною мовою. Здатність здійснювати ділову комунікацію з метою отримання інформації, необхідної для вирішення завдань діяльності. Здатність шукати, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел.
ЗК2	Здатність усвідомлювати потребу у професійному саморозвитку; вдосконалювати наявні професійні уміння та навички відповідно до вимог професійного середовища та розвивати нові професійно-значущі якості; адекватно оцінювати позитивні зміни у професійній діяльності та оволодіння новими знаннями та методами професійної діяльності на основі використання сучасних інформаційних технологій. Готовність до ведення дистанційної освітньої та консультативної діяльності, використання комп'ютерних і мультимедійних технологій у викладацькій діяльності
ЗК3	Здатність до прогнозування стратегії професійної діяльності; застосовувати знання та розуміння основних концепцій, теорій та фактів для прогнозування стратегії професійної діяльності, дотримання етичних стандартів у соціально-педагогічній діяльності; визначати шляхи вирішення моральних проблем та приймати адекватне професійне рішення в етичних питаннях; постійно працювати над власними цінностями, поглядами.
ЗК4	Здатність до викладацької діяльності в освітніх закладах з використанням науково-обґрунтованих соціально-педагогічних технологій, до оцінки якості викладання з позицій сучасних критеріїв, до керівництва науково-дослідною діяльністю учнів/студентів.
ЗК6	Здатність використовувати доцільні технології, форми та методи соціально-педагогічної роботи у професійній діяльності; володіти знаннями щодо характеристики та класифікацій інноваційних технологій, форм та методів, які використовуються у професійній діяльності; добирати найбільш ефективні форми та методи роботи, забезпечувати їх варіативність, структурність, послідовність та інтеграцію
ЗК7	Здатність чітко ставити завдання, формулювати ідею, давати можливість іншим брати на себе відповідальність за свої дії та колектив, формувати готовність до змін та їх введення; передбачати зміни, тенденції та швидко реагувати на них; креативно мислити, генерувати нові ідеї, виявляти проактивність та

	стратегічне мислення.
ЗК8	Здатність визначати, формулювати та професійно розв'язувати соціальні та педагогічні проблеми різних груп клієнтів; здатність передбачати зміни, тенденції та швидко реагувати на них, постійно рухатися вперед, надихати інших, приймати рішення у складних ситуаціях, домагатися поставлених завдань.
ЗК9	Бути готовим до роботи у соціально-педагогічній сфері, володіти навичками адвокації та медіації.
ЗК10	Здатність планувати та реалізовувати програму професійного саморозвитку; усвідомлювати потребу у професійному саморозвитку; вдосконалювати наявні професійні уміння та навички відповідно до вимог професійного середовища та розвивати нові професійно-значущі якості; визначати рівень особистісного і професійного розвитку адекватно оцінювати позитивні зміни у професійній діяльності.
ЗК11	Здатність до зрозумілого і недвозначного донесення власних висновків, знань та пояснень, які їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, а також до осіб, які навчаються.
ФК3	Здатність до налагодження взаємозв'язку та взаємодії з громадськими, соціальними та державними структурами для вирішення професійних завдань; володіння знаннями щодо стратегії та тактики налагодження зв'язків з представниками різних соціальних інституцій, ЗМІ та вміння їх застосовувати у професійній діяльності.
ФК5	Здатність підвищувати рівень спрямованості здібностей, знань, навичок, прагнень, творчих зусиль, інтересів, цілей та ідеалів дітей та молоді на реалізацію нагальних потреб; розробляти педагогічну модель та визначати оптимальні умови формування соціальної активності дітей та молоді; забезпечувати координацію діяльності різних інститутів соціального виховання в процесі стимулювання дітей та молоді до прояву соціальних ініціатив та участі у суспільному житті.
ФК14	Володіння навичками диференціації соціально-педагогічної роботи з клієнтами із врахуванням їх національно-культурного, вікового, гендерного і соціального статусу та індивідуально-психологічних характеристик; організація і проведення заходів із профілактики соціально-педагогічних проблем, котрі порушують або гальмують нормальну життєдіяльність особи
ФК15	Здатність до використання професійно профільних знань в галузі соціології, психології, педагогіки, права, менеджменту, інших наук для діагностики, прогнозування, проектування і моделювання соціальних процесів і явищ у контексті соціального захисту населення, формування, відновлення або розвитку життєвих ресурсів і благополуччя клієнтів.
ФК16	Посередництво між клієнтами та структурами, що надають послуги, з метою максимізації соціально-педагогічних ресурсів відповідно до потреб та інтересів споживачів послуг.
ФК17	Готовність до врахування специфіки національно-культурного простору та характеру життєдіяльності різних національних, статевовікових та соціально-класових груп як об'єктів соціально-проектної діяльності закладів соціально-педагогічної сфери.

Структура курсу

Години (лек./сем.)	Теми	Результати навчання	Завдання
4/2	Понятійна база менторства.	Дослідити історичні витоки наставництва і менторства. Розуміти сутнісну характеристику менторства. Усвідомлювати відмінності між	Питання для самоконтролю, практичні завдання, питання для аналізу та роздумів.
		наставництвом і менторством. Засвоїти особливості наставництва як форми передачі знань і умінь. Виявити особливості менторства і коучингу, тренінгу.	

2/2.	Зарубіжний досвід менторства та наставництва.	Дослідити еволюцію менторства у зарубіжній та вітчизняній науці та практиці. Проаналізувати позитивний та негативний зарубіжний досвід менторства. Розкрити основні напрями менторської підтримки дітей та молоді за кордоном.	Завдання для самостійної роботи
2/1	Організаційні засади менторства	Засвоїти функції, моделі, види, завдання менторства. Проаналізувати етапи впровадження менторства. Дослідити проблеми та труднощі у менторській діяльності.	Завдання для самостійної роботи
2/1	Технологія здійснення менторської підтримки	Вивчити особливості підготовки до взаємодії суб'єктів менторства. Проаналізувати специфіку координації менторства. Вивчити змістове наповнення етапів менторства. Дослідити алгоритми	Питання для самоконтролю, питання для роздумів, практичні завдання, тести.
		підбору і підготовки менторів	

2/-	Дисфункційні відносини у менторстві.	Засвоїти класифікацію дисфункційних відносин «наставник - протеже». Проаналізувати типи складних підопічних. Розкрити труднощі та проблеми взаємодії ментора та підопічного.	Завдання для самостійної роботи
2/2	Особливості педагогічного наставництва.	Вивчити сутнісну характеристику педагогічного наставництва. Проаналізувати корекційний напрям педагогічного наставництва. Виявити особливості напрямку взаємодії у педагогічному наставництві. Схарактеризувати напрям самореалізації у педагогічному наставництві	Питання для самоконтролю, питання для роздумів, практичні завдання.
2/2	Менторська підтримка дітей-сиріт.	Вивчити нормативні засади наставництва. Проаналізувати організаційні засади наставництва. Вивчити специфіку напрямів наставництва. Засвоїти порядок встановлення наставництва.	Питання для самоконтролю, питання для роздумів, практичні завдання, відеоінтерв'ю.
2/2	Менторська	Опрацювати	Питання для

	підтримка дітей з особливими освітніми потребами.	нормативно-правову базу соціально-педагогічної підтримки дітей з особливими освітніми потребами. Схарактеризувати напрями менторської взаємодії з дітьми з особливими освітніми потребами. Розкрити зміст та труднощі менторства.	самоконтролю, питання для роздумів, практичні завдання.
2/2	Менторська підтримка обдарованих дітей і молоді.	Усвідомлювати специфіку обдарованої молоді як об'єкта і суб'єкта менторства. Проаналізувати проблеми обдарованості у проблемному полі соціальної педагогіки. Розкрити зміст менторської підтримки обдарованих дітей і молоді.	Розробка програми менторства.

Індекс у матриці ОП	Програмні результати навчання
ПРН 6	Комплексно застосовувати знання з теорії і практики соціально-педагогічної діяльності, прогнозувати результати прийнятих організаційно-управлінських рішень.
ПРН 8	Визначати причини виникнення конфлікту, альтернативного врегулювання конфлікту виступаючи у якості медіатора та фасилітатора.
ПРН 14	Демонструвати відповідальне ставлення до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.
ПРН 17	Моделювати соціальні процеси, застосовувати стандарти соціально-педагогічних послуг для різних категорій клієнтів, долати дискримінаційні практики та впроваджувати антидискримінаційну політику в навчальних закладах, організаціях, службах та установах.
ПРН 18	Самостійно обирати необхідні технології соціально-педагогічної роботи як систему прийомів і засобів соціально-педагогічного впливу, прогнозувати умови, що забезпечуватимуть оптимальний розвиток особистості.
ПРН 20	Здійснювати комунікацію українською та іноземною мовами, орієнтуючись на стилі мовленнєвого спілкування в процесі вирішення соціально-педагогічних задач задля налагодження посередництва та поліпшення або відтворення нормальної життєдіяльності клієнтів.
ПРН 21	Автономно розуміти та аналізувати принципи формування державної соціальної політики у контексті професійної соціально-педагогічної роботи, володіти сучасними технологіями інноваційної діяльності, застосовувати соціологічно, психолого- та комплексно-орієнтовані моделі соціально-педагогічного втручання.
ПРН 22	Модифікувати, удосконалювати та запроваджувати нові види технік консультативної та психокорекційної роботи з молоддю, дітьми-сиротами, інших категорій, які опинились у складних життєвих обставинах.
ПРН 23	Відповідально працювати в умовах загальних соціальних та професійних ризиків.

Рекомендовані джерела

1. Горшкова Е. Г., Бухаркова О. В. Коуч-наставничество, как инструмент развития бизнеса. Практическое руководство. СПб.: Речь, 2006. 144 с.
2. Закон України Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю № 2558-III від 21 Червня 2001 р.
3. Калуцкая И.Н. Макиавеллизм личности и «троянское» обучение в российской и американской культуре. Дис. ... канд. психол. наук. М., 2008. URL: http://www.hse.ru/data/077/296/1239/avtoreferat_Kalutskaya.pdf
4. Ментор. URL: <http://www.mentor.prom.ua>.
5. Наставничество. URL: <http://school-429.ru/uploads/files/doc/Kadry/Наставничество.doc>
6. Положення про наставництво. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/465-2017-%D0%BF#Text>
7. Підготовка волонтерів до роботи у службі «Телефон Довіри»: метод. посіб. / Н. П. Архангельська, С. П. Бабарика, С. Я. Беляєва та ін.. К.: ДЦССМ, 2003. 116 с.
8. Сергиенко Е. И. Наставничество сверстников как комплекс педагогических условий социального развития подростков «группы риска». *Исследование и проектирование в социальной работе: теория и практика*: матер. VI заоч. Междунар. науч.-практ. конф. Омск: Изд-во Ом. гос. ун-та, 2012. С. 146–158.
12. Спіріна Т. П. Програма менторської підтримки вразливих груп населення. *Науковий вісник Кременецького обласного гуманітарно-педагогічного інституту ім. Тараса Шевченка*. Серія: Педагогіка. 2013. Вип. 2. С. 126-132. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvkogpth_2013_2_26
13. Сташенко А. Г., Чеглакова Л. М. Наставничество: мода становится трендом. *Корпоративные университеты*. 2008. № 15. С. 37–49. URL: <http://www.hse.ru/data/2010/06/05/1219845859/>.
14. Федорак Я. Яку користь може принести вам ментор чи ментор. URL: <http://www.management.com.ua>.
15. Чеглакова Л. М. Наставничество: новые контуры организации социального пространства обучения и развития персонала промышленных организаций. *Экономическая социология*. 2011. Т. 12. № 2. С. 80–98. URL: http://ecsoc.hse.ru/data/2011/03/29/1234589756/ecsoc_t12_n2.pdf
16. Bowden, S. H. Top ten list for choosing to become a mentor.
17. Crisp, G.; Cruz, I. (2009). Mentoring college students: A critical review of the literature between 1990 and 2007. *Research in Higher Education*: 525–545.
18. Stevens N. "R" and "R" for mentors: renewal and reaffirmation for mentors as benefits from the mentoring experience. *Educational Horizons*. 1995, № 73 (3). P. 130–137.
19. Zachary, L. *Creating a Mentoring Culture. The Organization's Guide*. JosseyBass Publishers, 2005. 337 p.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 30%.
- **Політика щодо відвідування:** за об'єктивних причин навчання може відбутись у дистанційній формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання%	бали
Модуль 1 . Усне і письмове опитування, практичні завдання , питання для самоконтролю	15
Модуль 2. Усне і письмове опитування, практичні завдання, питання для роздумів, питання для самоконтролю	15
Модуль 3. Самостійна робота (індивідуальні, практичні завдання, ІНДЗ)	50
Залік – тести, відкриті завдання	20

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		<i>Для заліку</i>
90 – 100	A	зараховано
85-89	B	зараховано
75-84	C	
64-74	D	
60-64	E	зараховано
35-59	FX	Не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни